

DZIENNIK URZĘDOWY

Woiewodztwa Sandomierskiego.
W RADOMIU DNIA 28 MARCA ROKU 1819.

Wydział Policyiny.

Nro. 8273 KOMMISSYA WOIEWODZTWA
Sandomierskiego.

Dostrzegając: iż w wielu Okolicach Woiewodztwa, tak (w Miastach i tak i po Wsiach; w obecney porze Roku okazała się Chóroba gorączkowa zarazliwa powszechnie pod nazwiskiem Odry znana, zwłaszcza między Dziećmi rozszerzająca się; — pragnąc oraz askodliwej iey skutki, a nadewszystko śmiertelność tu i owdzie wydarzającą się, jak może bydź skutecznie i spiesznie umniejszać, nie tylko dokładny opis Choroby dla łatwieyszego i pewnego rozpoznawania, ale nadto. tak ogólne iak i szczególne przepisy zapobieżenia i leczenia oney do powszechney Obywateli i Mieszkańców wiadomości w następującej treści podać. —

A. Opisanie Choroby.

- 1 Odra jest gorączką zarazliwą, to jest: przenosi się z ciała ludzkiego chorego na Osoby zdrowe, tak przez pobyt u Chorych. dotykane się ich, chodzenie około nich, iako też przez dotykane i używania rzeczy, które na potrzebę chorych służyły, nadewszystko pościel i odzież, iad choroby w siebie przymiują, i długo w sobie go zachowują. —
- 2 Chorobie tej podlegają prawie wyłącznie Dzieci bez względu na płeć i wiek. Zdarza się atoli: iż i dorośli takową się zarazią.

- 6 Początek tej choroby zupełnie jest podobny do zwyczajnych katarów, a zatem:
- a Dreszcz na przemian z gorącem, która pod wieczur powiększać się zwykło i aż do wysypania się plam wzmacnia się. —
 - b Chory kicha często, i mocny kaszel ma suchi krótki z łechtaniem w gardle, oczy są lub mniej, lub więcej zaczerwienione i jakby zamgłą, często łzami zachodzą tak, iż światło je razi. —
 - c Przy tem apetyt w jedzeniu zupełnie niknie, język białym mulem powleczoney, a udułości, i womity lub mierna biegunka prawie zawsze towarzyszą. —
 - d U Dzieci silnych i czerstwych bywa częstokroć dość mocne krwawienie z nosa a czasem zrywanie się i rzucania (konwulsye).
- 4 Stan z opisanymi dolegliwościami poprzedza wysypanie się Odry na dui 3 lub 4 — czasami jednak może trwać Tydzień cały i więcej. —
- 5 Za zwyczaj z końcem 3go 4go dnia, czasem nieco później, a nawet i prędzej Odra zaczyna się na skórze pokazywać czyli wysypywać. — Najczęściej występuje naprzód na twarzy, między uszami a nosem — na ramionach i rękach, później to jest: 5go dnia na piersiach i brzuchu — a nakoniec ireszcie dnem później, na udach i nogach często także twarz jest dość obrzmiała, czerwona i rozpalona.
- 6 Plamy czyli wysypka Odry są rozmaitej wielkości, najczęściej nie co większe od ziarka Soczewicy, lub Grochu, są dość okrągłe, wystają po nad skórą tak, że ich wzrokiem i dotykaniem wyraźnie rozróżnić się dać — najwidoczniejsze są na twarzy i piersiach. —
- 7 Z ustaniem wyrzucania się plam, w razie gdy choroba nie jest zbyt silną, gorączka nieco zmniejszać się zwykła. W ogólności atoli siłę gorączki 2go lub 3go dnia po wysypaniu się Odry, ustawać zwykła. —
- 8 Wyrzut czyli wysypka Odry stoi za zwyczaj około trzech dni. w szepłym kwiecie, a potem dopiero błednieć zaczyna, i to w tej samej kolej (jak wystąpiła, to jest: naprzód na twarzy, później na piersiach, ramionach, brzuchu, a naostatku dopiero na udach i nogach. — Zblednięciem Odry, umniejsza się nieco dolegliwości katarowe, a gorączka ustaje zupełnie tak, że 8go dnia od początku choroby, Odra już przysychać i zwolna niknąć zaczyna. —

Opisano powyżej znaki i zjawienia Odry, są w ogólności dość stałe; i zawsze prawie iey towarzyszą. — Tegoroczna jednak tcy Epidemia ma to właściwe, iż jest w znacznym stopniu zapała, to jest: iż ma największą skłonność do tworzenia zapaleń czyli inu flamacji nadzewszystko wewnętrznych. Z tąd też pochodzi; iż choroba sama z siebie tak godna, bądź przez zię; i zupełnie przeciwne obchodzenie i zachowywanie się, bądź przez nie dorzeczne, zbyt mocne i drażniące leczenie, łatwo nie bezpieczną a nawet śmiertelną się stała. —

Do tych zapaleń należy niemal wyłącznie: —

Kaszel suchy, chrapliwy, nadzwyczaj silny, który pochodzi z zapalenia grdycey czyli *Kitoni*, a który często w przeciągu 24ch lub 36ciu godzin śmiercią się kończy, okropny ten kaszel wydarza się najczęściej w początkach choroby 2giego lub 3go dnia, i trwa chociaż wyrzut inż się na skórze okazał, — wymaga on jak najszybszego ratunku; w pierwszych zaraz chwilach powstania, najbezpieczniej przez wezwanie pomocy Lekarskiej —

B. Przepisy służące do leczenia już wykształconey Choroby.

W razie atoli gdy pomoc Lekarska przez zbytzną odległość, jest spóźnioną, użyć wypada napoju kleistego sporządzonego z kaszy Jęczmienney lub perłowej, *Slazu włoskiego* na przemian z dziewanną, kwiatem lipowym, bzuwym, które się w kształcie lekkiej herbaty choremu za napoy dać, bardzo pomocnym jest również w ciaganie pary z pomieszczonych kwiatów co się najlepiej aplikuje przez umoczenie gąbki w takowej herbacie, i przyłożenie oney na usta chorego. —, Lecz jak się wyżej powiedziało, pomoc Lekarska jest konieczną i nie zbędną: aby zapaleniu jak najszybciej tamę położyć, —

Z tcy skłonności do zapaleń wewnętrznych, iawnie się okazało, iż powszechnie używany sposób, dla wypędzenia wyrzutu na wierzch, to jest: mocne palenie w piersiach; tam gdzie się Dzieci Odrą zarażone zastydają, zbytne okrywanie ich pościelą osobliwie pierzynami — podawanie onym trunków rozpalających, jako to: Miodu, Wódki, grzanego piwa, i tym podobnych, jest chorobie tcy zupełnie przeciwny, — powiększa niebezpieczeństwo gorączkę — przyspiesza zapalenie, a tym samym niebezpieczeństwo i śmierć samą. —

Należy przeto sposób ten zaniechać, prześiając na utrzymaniu chorych w miernym ciepłocie, tak pieców i łóżek. Zamiast napoiw rozpalających podawać chorym *Kliki* i herbatę z kwiatu lipowego., dziewanny, bzu — i t. p.

Po ustaniu gorączki, to jest: 8go lub 9go dnia choroby — gdzie Dziecie zaczyna nie do do zdrowia przychodzić, można mu dawać cokolwiek rosół, nieco kaszki, czasem iabtko pieczone, lub inny suszony przegotowany owoc — w czasie zaś gorączki, zwłaszcza gdy ta jest mocna oprócz kleiku i lekkiego rosółku, wszelkie pożywienie podsyca chorobę, — a choremu stać się niemal trucizną. —

Przez całe ciąg gorączki naytroskliwiej starać się należy: aby chory miał należyte wyprożnienie dołem. przynajmniej raz codziennie. Do tego celu służą zwyczajne enemki, i dawany za napoy sos z przegotowanych sliwek. —

Doświadczenie uczy, iż w Odrze *naywięcej Dzieci umiera*, w ten czas, gdy już gorączka ušla, Odra sama *pódsychać* zaczyna, a skoro się *odtusza*, naymnieysze zaziębienie w tym razie (przynajmniej w 8ociu między 100) sprawia powrót gorączki, czyli recydywę z opisanym powyżej kaszlem, a oadowszytko z mocnym obrzmieniem ciała, osobliwie brzucha, co pochodzi z zapalenia wewętrznego, W takim przypadku, nie można się bynajmniej spuszczać na ratunek środkówami domowemi, ale iak nyspieszniej szukać pomocy u Lekarzy potrzeba. — Naypewniej atoli tym smutnym zdarzeniom zapobiedz można, gdy tak iak się wyżej rzekło, chory w czasie gorączki w miernym ciepłocie utrzymywany będzie, i naymniey przez dni 15cie w takowym pozostanie, nie wychodząc przez ten przynajmniej przeciąg czasu na wolno powitrac, strzegąc się przytem wszelkiego nadużycia w pokarmach i napoiach. —

Co się tyczy zapobieżenia, aby Odra się nie wykształciła, w względzie tym, tak iak przy podobnych chorobach zaraźliwych, jednym sposobem jest wystrzegania się wszelkiej styczności i komunikacyi z chorem i rzeczami, które im na potrzebę służyły. W Domaciu za tem gdzie Odra się nie pokazała, powinny byż Dzieci strzeżone od uczęszczania do zarażonych, co atoli nie powinno wstrzymywać od używania ruchu na świeżym powietrzu. —

Radom dnia 18 Marca 1819 Roku,

Prezes J. Badeni.
Skr. Jeneral. Zurowski.

Wydział Wojskowy.

Nro. 3885 KOMMISSYA WOIEWODZTWA

Sandomierskiego.

Nadesłane w Kopii wierzytelney przy Rekrypcie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, z daty 5 Lutego r. b, Nro 854/1421 Połanowienie Xięcia Namianika Królewskiego w Radzie Stanu, w dniu 23 Stycznia r. b. zapadłe, w celu dokładniejszego zachowania przepisw wskazanych Połanowieniem, z dnia 27 Stycznia roku zeszłego, mianowicie w Tytule III o urządzeniach Xiąg ogólnych spisowych, podając niedzielnym do publiczney wiadomości, poleca nayściślej WW. Woytom Gmin, JPP. Burmistrzom Miast, do tegoż stosowania się. — Radom dnia 10 Lutego 1819 Roku.

Prezes J. Badeni.

Skr. Jeneralny Zurowski.

Kopia do Nru. 3883. z N. 854 i 1421 z Stycznia.

w imieniu Najjaśnieyszego

A L E X A N D R A I.

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego etc. etc.

Xiężę Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Zważywszy: iż dla nie dokładnego zachowania przepisow wskazanych Połanowieniem Naszym, z dnia 27 Stycznia roku zeszłego, mianowicie w Tytule III. o urządzeniach Xiąg ogólnych spisowych, liczne zachodzą skargi, że listy spisowych, że pomimo służącego im prawa do wyłączenia, oddani zostali do Woytka, a chcąc więc radel zapobiedz skutocznie tym reklamacyom, Na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, tudzież Woyny, — postanowiliśmy i stanowimy. —

Artykuł I

Każdy spisowy, który w skutek Artykułu drugiego Dekretu Najjaśnieyszego Pana, z dnia 17 Października 816 r. sądzi mieć prawo do wyłączenia od służby Woytkowej, złożyć powinien służące onemu dowody, miejscowemu Prezydentowi — Burmistrzowi, lub Woytowi na kwitem naydsley w przeciągu trzech Tygodni od daty, w które podług Artykułu 32 wzmiankowanego na początku połanowienia Naszego nastąpi ogłoszenie przez

Dzienniki Woiewodskie: aby wszelkie dowody służące do wyłączenia od zaciągu do Wojska, składano były w właściwej Komisji Woiewodzkiej, lub w Urzędzie Muncyjalnym Miasta Warszawy — Uchybiający terminu niniejszem Artykułem oznaczonego utraci zupełnie wszelkie prawo do wyłączenia, i sboćzby te później złożył, nie będą mu przyjęte. To Urządzenie nie stosuje się jednak do spisowych, którzy przez Władze przyzwolite, na mocy Artykułu 35 powyżej cytowanego postanowienia, jako należący do Wojska uznani będąc, później na będą prawa do wyłączenia. Wszakże w tym przypadku pospieszyć powinni dość wcześnie z składaniem swych dowodów. iżby Władza przyzwolita przed poborem spisowych, była w stanie wydać swą Decyzją. —

Artykuł 2

Jeżeli spisowy wzięty do Wojska dowiedzie, iż w oznaczonym terminie złożył swy Władzy dowody służące do wyłączenia od zaciągu do Wojska, i że na mocy tych, powinien był wyłącznie uzyskać, w tedy Władza ta, która stała się powodem, iż spisowy nie prawnie do Wojska oddany został, zniewoloną będzie dostawić swym kosztem Zastępcę w miejsce jego, podług przepisów wskazanych w Artykułach 5tym i 6tym Dekretu Najjaśniejszego Pana, z dnia 5/17 Października 1816 roku. — Zachodzące w tej mierze zażalenia, Komisye Rządowe Spraw Wewnętrznych i Policyi, — oraz i Woyny, ostatecznie rozpoznawać i decydować będą. —

Artykuł 3

Gdy częstokroć zdarza się: iż spisowi przyięci już do Wojska, albowi też krewni ich i powinowaci, składają bez pośrednio Władzom Wojskowym zaświadczenia i dowody, na poparcie prawa do wyłączenia, gdy oraz podobne zaświadczenia, wydawane są najeżyciej już po terminach prawem oznaczonych, zastrzegamy więc niniejszem: iż wszelkie Reklamacye ze strony spisowych czynione być powinny przez nich lub ich krewnych i powinowatych do Władzy Administracyjney, nie przestępując ich kolei; a jeżeli nie przesłana otrzymaney Decyzji właściwej Komisji Woiewodzkiej, lub Urzędu Muncyjalnego Miasta Warszawy co do Mieszkańców Stolicy, udać się mają do Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, która za zniesieniem się z Komisją Rządową Woyny, podług Artykułu poprzedzającego wspólnie w tej mierze zadecydują; — Udający się zaś bezpośre dnio z przełożeniami swymi do Władzy Wojskowej, żadney odpowiedzi nie uzyskają. —

Nadto zastrzeżemy: aby Burmistrze i Woyci Gmin po terminie wyznaczonym (w Artyku le 1m tego postanowienia, wydawali świadectwa zgłaszającym się o nie spisowym. —

Dopełnienie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw, ma być umieszczone, Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, tudzież Woyny polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjney dnia 23 Stycznia 1819 Roku,

(podpisano) ZAIĄCZEK

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi, (podpisano) T. Mosłowski.

Radzca Sekretarz Stanu General Brygady (podpisano) Koscecki.
Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi, (podpisano) T. Mosłowski.

Zgodno z Oryginałem

Radzca Sekretarz Stanu General Brygady (podpisano) Koscecki.
Za zgodność Sekr. Gener. Kom: Rząd: Spraw W. i Policyi [podpisano] Karłki.

Zgodność Kopii niniejszey świadczy Sekr Gen. K. W. Sand. Żarowski.

Wydział Skarbowy.

Nro. 4640 KOMMISSYA WOIEWODZTWA
Sandomierskiego.

Wydane w dniu dzisiejszym, Obwieszczenie odbywać się mającey, w Wydziale Skarbowym, tutejszy Komisji Woiewodzkiej, w dniach 14 15 i 16 Kwietnia b. r. Licytacji na Dzierżawę Dochodów Konsumpcyjnych, z niektórych Miast tutejszego Woiewodztwa, załączenie komunikując — podanie go, po trzykroć do publiczney wiadomości, Komisya Woiewodzka wszystkim Burmistrzom. i Woytom Gminnym poleca. —

Radom dnia 2 Marca 1819 Roku!

Zastępca Prezesa du Laurans.

Sekretarz Jeneralny Żarowski.

OBWIESZCZENIE

Ktorem Komisya Woiewodztwa Sandomierskiego, chcąc niających Dzierżawieniców Dochodów konsumpcyjnych z Miast poniżej wyrażonych, zawiadamia, iż Licytacja takowych Dochodów, w Biórze Wydziału Skarbowego, tutejszy Komisji Woiewodzkiej odbywać się będzie, a mianowicie:

A. W dniu 14 Kwietnia r. b.

1	z Miasta	Białaczowa, których prętium fisci —	Złpol.	3370	gr.	—	14.
2	—	Hogoryi — — —	—	1483	—	—	4.
3	—	Ciepielowa — — —	—	4917	—	—	24.
4	—	Dankowa — — —	—	1468	—	—	3.
5	—	Gielutowa — — —	—	2128	—	—	12.

B. W dniu 15 Kwietnia b. r.

6	z Miasta	Gliniany których prętium fisci —	Złpol.	796	gr.	—	7.
7	—	Głowaczowa — — —	—	2572	—	—	7.
8	—	Janikowa — — —	—	590	—	—	14.
9	—	Janowca — — —	—	5810	—	—	18.
10	—	Kazanowa — — —	—	2531	—	—	11.

C. W dniu 16 Kwietnia b. r.

11	z Miasta	Odrzywoła, których prętium fisci —	Złpol.	1256	gr.	—	28.
12	—	Oleka — — —	—	2580	—	—	1.
13	—	Ryczywoła — — —	—	3610	—	—	5.
14	—	Ściechowa — — —	—	1393	—	—	5.
15	—	Wolanowa — — —	—	1558	—	—	4.

a to pod następującemi warunkami.

1. Jż chcący być przypuszczonemi do Licytacyi, Dochodów powyższych 10 procent, na Vadium od Summy pro prętio fisci ustanowionej, w gotowiznie złożyć będą winni. —
 2. Jż Dzierżawa wspomnianych Dochodów, z Miast Narodowych dwu Miesięczną Ratę, z Miast zaś Dziedzicznych, jedno-miesięczną ratę, na Kaucyą w gotowiznie, złożyć będzie obowiązany, i procz tego jedną ratę, z góry, przy zawarciu Kontraktu opłacić
 3. Jż Dzierżawa takowa, na rok bieżący; dla zaokrąglenia roku, tylko do dnia ostatniego Grudnia 1819 r. trwać będzie. Skoro jednak Dzierżawca regularnym w opłacie być się okaże, do przedłużenia na rok następny z jedną sobie prawo. —
 4. Jż Dzierżawca, każdo miesięczną ratę, z góry po między dniami 1 i 5 do przeznaczony kasy, składać jest winien, w przypadku zaś, nie opłacenia w powyższym terminie, którejkolwiek raty, na koszt i risico Kontrahenta wydzierżawione dochody, na Skarb zajęte zostaną, a Dzierżawca za wszelkie niedobory z Administracyi Skarbowey wynikię, z kaucyi i majątku, odpowiedzialnym będzie. — W teście:
- Jż kosztu Kontraktu Dzierżawca ponieść winien zostanie reszta zaś warunków, przed rozpoczęciem Licytacyi ogłoszone będzie — Chęć zatem mający dzierżawienia tyle razy wymienionych dochodów, w terminie na wstępnie niniejszego Ogłoszczenia oznaczonym, tu w Radomiu w Wydziale Skarbowym Komisaryi Wojewódzkiej, stawić się mają.

Radom dnia 2 Marca 1819 Roku

Zastępujący Prezesa du Lanrans
Schr. Jener. Zurswelsk